

Fiskebensanalyse

- fra hændelse til forebyggelse

Fiskebensmetoden anvendes til systematisk at afdække årsager til både fysiske og psykiske arbejdsulykker.

Anvendelse

Fiskebensanalysen anvendes til systematisk at afdække årsager til både fysiske og psykiske arbejdsulykker. Metoden skaber et fælles billede af hændelsen og hjælper med at omsætte læring til konkrete forebyggelsestiltag. Den bruges ved:

- Ulykker, nærvædsulykker og herunder psykiske belastninger med karakter af ulykke
- Gruppeanalyser og læringsmøder om det skete
- Udvikling af forebyggende arbejdsmiljøtiltag

Deltagere

- AMG-faciliter
- Medarbejdere med kendskab til hændelsen
- Leder
- HR eller arbejdsmiljøkonsulent ved psykiske hændelser

Varighed

- Kort version: 30-45 min. (Bruges på en enkeltstående ulykke)
- Udvidet version: 60-90 min. (Bruges på flere sammenhængende ulykker)
- Opfølgning: 15-30 min.

Materialer, I bør bruge

- Whiteboard / flip over
- Post-its eller digitale kort
- Markers i farver
- Skabelon for fiskebensdiagram i A3-format (Hent på siden)
- Risiko-matrice (link)
- Forebyggelsestrappen (link)
- Handleplan

Planlægning

- Find et lokale og inviter deltagerne
- Ved alvorlige ulykker gennemføres analysen inden for 14 dage.
- Evt. bed deltagerne på forhånd om at notere ned hvad de husker fra ulykken

Fastlæg hændelsen og hovedproblemet

Definér præcist hvad der skete, og hvad analysen skal forklare.

- Beskriv ulykken kort: hvad, hvor, hvornår, hvem
- Afklar fysisk, psykisk eller kombineret arbejdsulykke
- Formulér hovedproblemet som "hovedet" på fiskebenet (fx: faldulykke, løft, psykisk shock efter trussel)

Indsaml fakta og observationer

Skab et fælles datagrundlag før årsager analyseres.

- Gennemgå hændelsesforløb kronologisk
- Inddrag vidner, medarbejdere, ledere og dokumentation (notater fra relevante fagsystemer og ulykkesregistrering)
- Notér fysiske og psykiske forhold
- Undgå tolkninger – kun fakta

Opdel årsager i hovedkategorier

Placer årsager i typiske AMG-kategorier:

- Menneske: adfærd, kompetencer, stress, kommunikation
- Teknik/udstyr: maskiner, værktøj, hjælpemidler, IT
- Omgivelser: plads, lys, støj, temperatur, arbejdsmiljø
- Organisation: instrukser, bemanning, tidspres, kultur
- Metode/arbejdsgang: procedurer, rutiner, koordinering
- Psykiske faktorer: trusler, konflikter, følelsesmæssig belastning

Identificér mulige årsager (kernen i analysen)

Udforsk alle tænkelige årsager – både direkte og indirekte.

- Spørg: Hvorfor skete dette? Hvad bidrog? Hvad manglede?
- Notér "fordi" – de fysiske og psykiske årsager
- Undgå vurdering og konklusion – alt skal frem
- Skriv årsagerne som "ben" på fiskebenet

Uddyb og forbind årsagerne

Find sammenhænge og dybereliggende faktorer.

- Undersøg underliggende årsager
- Spørg "hvorfor" flere gange på årsagerne
- Marker årsager der påvirker både fysisk og psykisk sikkerhed
- Skab visuelt overblik over årsagskæden brug fisken til dette

Udpeg de mest betydende årsager

Priorité de årsager, der har størst betydning.

- Risikovurder via matrixen - sandsynlighed og konsekvens (Figur + henvisning til metode)
- Identificér gentagne årsager
- Marker rodårsager

Omsæt årsager til forebyggelsestiltag

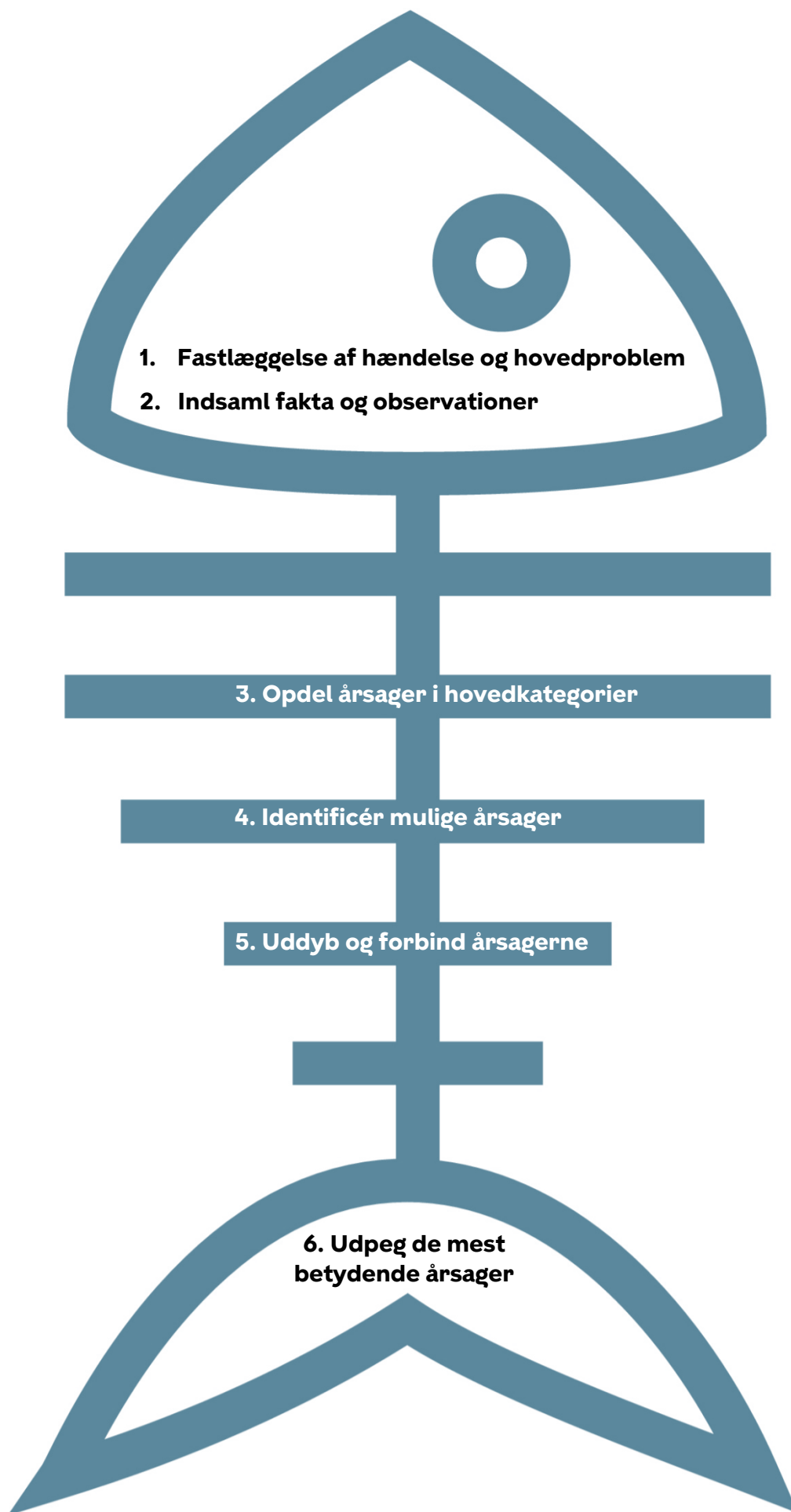
Udvikl konkrete løsninger baseret på de prioriterede årsager.

- Brug forebyggelsestrappen (figur + henvisning til denne metode)
- Udarbejd tiltag
- Prioriter – "her og nu" for røde risici samt "på sigt" for gule risici
- Udfyld mini-handlingsplan (Skema)

Opsamling og forankring

Sørg for at læringen bliver integreret i praksis.

- Dokumentér hele analysen og gem den
- Del resultaterne fra analysen og tiltag med arbejdspladsen
- Opdater instrukser og arbejdsgange
- Planlæg opfølgning efter 1-3 måneder

7. Handling

Omsæt årsager til forebyggelsestiltag

8. Ansvarsfordeling og aftaler

Opsamling og forankring